

Dalmatinova ulica 4
1000 Ljubljana
T.: +386 1 434 12 00
W.: www.zsss.si
E.: zsss@sindikat-zsss.si

Ljubljana, 24. 11. 2022

Vlada Republike Slovenije

Predsednik dr. Robert Golob

E-naslov: gp.kpv@gov.si

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Minister Luka Mesec

E-naslov: gp.mddsz@gov.si

ZADEVA: Poziv k ratifikaciji Konvencije Mednarodne organizacije dela št. 190 o odpravi nasilja in nadlegovanja v svetu dela

Spoštovani,

Generalna konferenca Mednarodne organizacije dela je na svojem 108. zasedanju 21. junija 2019 z veliko večino sprejela Konvencijo o odpravi nasilja in nadlegovanja v svetu dela (št. 190). Konvencija predstavlja prvi mednarodni standard, ki obravnava nasilje in nadlegovanje v povezavi z delom tudi na način, da vzpostavlja prvo mednarodno definicijo nasilja in nadlegovanja v svetu dela, vključno z opredelitvijo nasilja na podlagi spola.

Konvencija posebej poudarja, da ima vsakdo pravico do delovnega mesta brez nasilja in nadlegovanja, vključno z zaposlenimi ter osebami, ki opravljajo delo, ne glede na njihov pogodbeni status. Prav tako navaja, da morajo članice skladno z notranjim pravom in prakso ter ob posvetovanju z reprezentativnimi organizacijami delavcev in delodajalcev sprejeti vključujoč in celostni način obravnave tovrstnih pojavov, ki upošteva enakost spolov, vključno z nasiljem s strani tretjih oseb.

Slovenija se je sicer zavzela za sprejetje konvencije in istoimenskega Priporočila o odpravi nasilja in nadlegovanja v svetu dela, vendar pa je potrebno ugotoviti, da do ratifikacije žal še ni prišlo. In to kljub temu, da so nekatere države članice EU, kot so Italija, Grčija, Španija, konvencijo že ratificirale. V ZSSS izražamo razočaranje, da do pričetka postopkov ratifikacije še ni prišlo, hkrati pa opozarjamo, da pristojni organi Mednarodne organizacije dela pričakujejo, da se bodo postopki ratifikacije konvencije v državah, članicah EU, pričeli najkasneje 31.12.2022.

V ZSSS smo novembra 2022 s spletno anketo preverili pojavnost spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja v delovnih okoljih. Rezultati so zaskrbljujoči, na kar nas opozarjajo tudi članice in člani na terenu. V zadnjih šestih mesecih je bilo trpinčenju na delovnem mestu izpostavljenih kar 35 % vseh anketiranih. Več kot tretjina (38 %) poroča, da je bila deležna

trpinčenja tedensko, skoraj petina (23 %) pa dnevno. Ženske so žrtve precej pogostejše kot moški, in sicer je trpinčenje doživelo kar 73 % vprašanih žensk in 27 % moških. Najpogostejši storilci trpinčenja so nadrejeni, srednji oziroma višji menedžment (89 %), tem pa sledijo sodelavci in sodelavke (69 %), tretje osebe (stranka, uporabnik, pacient, gost ipd.) (54 %) in podrejene osebe (28 %). Podatki kažejo, da nad žrtvijo izvaja trpinčenje tudi več oseb (npr. nadrejeni in sodelavci hkrati). 63 % anketirancev, ki so bili sami žrtve trpinčenja poročajo, da je poleg njih bilo izpostavljenih trpinčenju še več drugih sodelavk in sodelavcev. Kar 23 % pa navaja, da je bila trpinčenja deležna večina zaposlenih v njihovi delovni skupini. To nakazuje na nespoštljiva delovna okolja in domnevo, da je trpinčenja še več kot kažejo podatki. Rezultati ankete so pokazali, da je spolno nadlegovanje v zadnjih šestih mesecih doživelo 6 % vprašanih, od tega 87 % žensk in 13 % moških. Med povzročitelji so najpogostejše sodelavci oziroma sodelavke (47 %) in nadrejeni oziroma srednji ali višji menedžment (47 %), tretje osebe (20 %) ter podrejene osebe (3 %). Kljub zakonski obvezi, je zgolj 45 % anketirancev poročalo, da imajo v podjetju oziroma organizaciji sprejete ukrepe za preprečevanje spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja. 70 % žrtev ni vodilo dnevnika trpinčenja oziroma zbiral drugi dokazni material, zgolj 6 % pa je podalo prijavo delodajalcu. V slabi tretjini primerov (32 %) so se žrtve po pomoč obrnile na sindikat oziroma sindikalnega zaupnika v podjetju, 4 % jih je podalo prijavo na Inšpektorat RS za delo. Žrtve se za prijavo niso odločile, saj menijo, da bi s tem tvegale izgubo službe, se bojijo nadrejenih, so prepričane, da se ne bi nič spremenilo ali bi se situacija celo poslabšala, ker je dejanja težko dokazati, ker imajo povzročitelji kritje s strani nadrejenih oziroma so ti sami povzročitelji. Najpogostejše posledice, ki so jih žrtve doživljale so: izguba volje do dela (46 %), izčrpanost (40 %), jeza (34 %), strah in tesnoba (33 %), padec koncentracije (31 %), nespečnost (28 %), potrtnost in obup (26 %), glavobol (24 %), nepojasnjene bolečine v telesu (13 %), nesposobnost za nadaljnjo delo (12 %), občutek krivde (12 %), slabost (10 %), dolgotrajno bolezen (7 %), samomorilne misli (4 %).

Na podlagi navedenega ter upoštevajoč, da se stanje na področju spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja v delovnih okoljih v Sloveniji poslabšuje, ZSSS ponovno poziva Vlado RS in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da nemudoma prične z dejanji, ki bodo omogočale hitro ratifikacijo Konvencije MOD št. 190 o odpravi nasilja in nadlegovanja v svetu dela. S tem b Vlada RS sledila državam EU, ki so jo že ratificirale. Konvencija namreč države med drugim zavezuje, da sprejmejo ukrepe za obravnavo in preprečevanje nasilja in nadlegovanja, zagotovijo dostop do pravnih sredstev ter podporo žrtvam, določijo sankcije, izvajajo inšpekcijske preglede, usposabljanja in izobraževanja. ***Čas je, da tudi Slovenija prevetri protokole za preprečevanje in obravnavo tovrstnih ravnanj ter zagotovi dovolj močan zakonodaji okvir za odpravo nasilja in nadlegovanja na delovnem mestu.*** S tem bosta Vlada RS in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dala jasno sporočilo, da sta nasilje in nadlegovanje nesprejemljiva in nimata mesta v svetu dela.

Lep pozdrav

Predsednica ZSSS

Lidija Jerkič, univ. dipl. prav.

V vednost: Medijem